

1. Inleiding

Het Lokaal actieplan regenboogstad Haarlem 2015-2017 is een uitwerking van het Haarlems diversiteitbeleid. We hebben dit beleid verwoord in onze brief 'Beschrijving Haarlems diversiteitbeleid' van 21 januari 2014 (525035). In deze beschrijving geven wij aan dat Haarlem een sociale en betrokken stad is waarin iedereen mee kan doen of meetelt. Het college beschouwt de verschillen in cultuur, etnische achtergrond, seksuele geaardheid, kennis en vaardigheden tussen individuen binnen een groep in beginsel als een verrijking voor de stad. Diversiteit is een integraal onderdeel van ons beleid. Waar nodig komen we met specifieke maatregelen. Waar kansen zien benutten we die. Haarlem kiest ervoor om het positief omgaan met diversiteit zoveel mogelijk via inclusief beleid te realiseren. Diversiteit is een integraal onderdeel van het beleid, maar gezien het belang besteden we specifieke aandacht aan de acceptatie en emancipatie van de LHBT-burgers¹. Met het ingezette beleid van de afgelopen jaren stellen we ons ten doel dat er minder discriminatie, meer acceptatie en meer veiligheid voor de LHBT-burgers in onze stad is.

In de periode 2012 – 2014 was Haarlem een van de koplopergemeenten in Nederland. In die periode heeft Haarlem gewerkt met een driejarig programma waarmee het college, samen met partners in de stad, de acceptatie en de emancipatie van de LHBT-burgers bevordert. Deze samenwerking met het Rijk zetten wij voort en wij doen mee met een gezamenlijke aanpak voor de periode 2015 – 2017 onder de noemer Regenboogsteden 2015 – 2017. Op 10 oktober jl. is hierover een intentieverklaring getekend tussen de minister van OCW, Haarlem en de overige regenboogsteden. In dit lokaal actieplan leggen wij de hoofdlijnen voor onze inzet voor de komende periode vast.

De evaluatie van het eerdere koploperbeleid is in de zomer van 2014 in de commissie samenleving besproken. Belangrijke conclusie daarbij was dat Haarlem zich blijft inzetten voor homo-emancipatie (lhbt) en diversiteit. De resultaten van de afgelopen drie jaar zijn overwegend positief en er is voldoende reden om door te gaan met het LHBT-emancipatiebeleid. De ervaringen uit de afgelopen periode nemen we mee bij het bepalen van de inzet in deze nieuwe periode. Zie hoofdstuk 2 van de evaluatie van het koploperbeleid 'evaluatie: samenvatting en conclusies'².

Met het 'Lokaal actieplan regenboogstad Haarlem 2015 – 2017' leggen wij op hoofdpunten inzet en uitgangspunten voor het LHBT-emancipatiebeleid voor de komende drie jaar vast. Achtereenvolgens beschrijven wij de algemene uitgangspunten (paragraaf 2), de partners in het regenboogbeleid (paragraaf 3), de uitwerking in speerpunten (paragraaf 4), de informatieuitwisseling (paragraaf 5), monitoring en borging (paragraaf 6) en een financiële paragraaf. Jaarlijks worden in een bestuurlijk overleg met de regenboogpartners de inzet voor dat jaar nader ingevuld.

De financiële middelen die ons voor de uitvoering van het LHBT-emancipatiebeleid ter beschikking staan zijn beperkt. Maar met de grote inzet van onze partners in de stad en de prettige samenwerking verwachten wij ook in deze nieuwe periode een goede bijdrage te kunnen leveren aan de acceptatie en emancipatie van de LHBT-burgers.

¹ LHBT staat voor Lesbiennes, Homoseksuelen, Biseksuelen en Transgenders

² Evaluatie Lokaal Actieplan Koploper Haarlem 2012 – 2014 d.d. 14 juli 2014

2. Algemene uitgangspunten LHBT-emancipatiebeleid

Het Haarlemse LHBT-emancipatiebeleid in Haarlem sluit aan bij het landelijk LHBT-beleid zoals vastgelegd in de intentieverklaring van oktober 2014³.

Als Regenboogsteden zetten wij ons in de komende jaren samen met de minister van OCW in om de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBT inwoners verder te bevorderen. Onze ambities voor het regenboogbeleid zijn in de lijn met het koploperbeleid en gaat deels nog wel een stap verder. Voor de regenboogperiode 2015 – 2017 stellen wij ons ten doel dat:

- a) De sociale acceptatie van homoseksualiteit en transgenders toeneemt onder de gehele bevolking en met name onder jongeren, ouderen en in kringen waar dat nog taboe is;
- b) De aanpak van vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen LHBT-personen vruchten afwerpt;
- c) LHBT personen zich gesteund weten en zich veilig(er) en weerbaard(er) voelen in het sociale domein: op school, op straat, op het werk, in de zorg en thuis, in de sport en in hun eigen sociale kring.

Waar wij in de koploperperiode spraken over het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit is onze ambitie nu verhoogd naar sociale acceptatie van homoseksualiteit en transgenders. Wij streven er naar dat dit onder de gehele bevolking toeneemt en in het bijzonder in kringen waar dit nog taboe is.

3. Partners regenboogbeleid

Het lokaal actieplan is tot stand gekomen in nauw overleg met de volgende partners:

- COC Kennemerland, de vereniging die zich inzet voor homo-emancipatie;
- Bureau Discriminatiezaken Kennemerland, die werkt aan het stimuleren van een tolerante samenleving en het tegengaan van ongelijke behandeling
- en Gay-Haarlem.nl, website gericht op homo-emancipatie.

Deze partners spelen een belangrijke rol in de uitvoering van het beleid. Ieder half jaar vindt er bestuurlijk overleg plaats met deze partners over de voortgang van het regenboogbeleid.

³ 'Intentieverklaring Lokaal emancipatiebeleid 2015 – 2017 LHBT' tussen rijk en de Regenbooggemeenten.

4. Uitwerking in speerpunten

Speerpunten regenboogperiode

4.1 Speerpunt zichtbaarheid

Wij willen bereiken dat er meer acceptatie is voor de LHBT-burgers in de stad. Door de zichtbaarheid te vergroten wordt duidelijk dat de LHBT-burgers net zo goed als alle andere burgers deel zijn van onze lokale samenleving. Alkmaar heeft goede ervaringen met het inzetten van Roze Ambassadeurs en de regenboogpartners willen gaan werken met ambassadeurs voor de terreinen ouderen & zorg, sport en bijzondere doelgroepen. Jaarlijks besteden we, ook als gemeente, rond 11 oktober uitgebreid aandacht aan de Nationale Coming Outdag.

4.2 Speerpunt ouderen

Wij willen bereiken dat de stem van roze ouderen meer wordt gehoord. Wij stimuleren de participatie van roze ouderen in adviesraden en ouderenbonden. Inzet van een roze ambassadeur ouderen met hier ook een bijdrage aan leveren (zie 4.1.). De komende jaren blijft er aandacht voor ontmoeting tussen roze ouderen; het kunnen uitwisselen van ervaringen is deze groep tot steun.

4.3 Speerpunt zorg

Wij willen bereiken dat er meer aandacht komt binnen de ouderenzorg en welzijnssector voor de LHBT-burger. Roze ouderen in de zorg ervaren discriminatie over durven niet voor hun geaardheid uit te komen. Professionals en management van instellingen zijn zich hier onvoldoende van bewust. Met het inzetten van de Roze Loper Tolerantiescan kunnen vooroordelen in deze sector worden tegengegaan.

4.4 Speerpunt onderwijs

Wij willen bereiken dat LHBT'ers zich op school gesteund, veilig en weerbaar voelen. Veel jongeren uit de LHBT-groep hebben het leuk in het onderwijs, maar toch is de sfeer niet altijd fijn. 'Homo' is een veel gebruikt scheldwoord, er wordt gepest en het is vaak moeilijk om uit de kast te komen. Voorlichting in het primair en het voortgezet onderwijs blijft nodig. De wethouder van onderwijs stelt in het overleg met de schoolbesturen de positie van de LHBT'ers in het onderwijs aan de orde. De inzet van de Gay Straight Alliance (GSA) binnen enkele Haarlemse scholen geldt hierbij als een voorbeeld.

Het COC wil samen met het Nova College nieuwe modules ontwikkelen voor het MBO-onderwijs in navolging van de module 'welzijn en verzorgenden' die het COC in 2013 heeft laten ontwikkelen.

4.5 Speerpunt sport

Wij willen bereiken dat LHBT'ers op eenzelfde wijze behandeld worden dan andere sporters. Ook in sportverenigingen is het nog te vaak een probleem gewoon zichtbaar te zijn als LHBT'er. Sportverenigingen worden gestimuleerd aandacht te besteden aan de gelijke behandeling van LHBT'ers in de sport. Onderzocht wordt hoe bij sportevenementen het LHBT-beleid kan worden betrokken. In de 'Agenda voor de sport 2015 - 2019' wordt een onderdeel homo-emancipatie en diversiteit in de sport opgenomen.

4.6 *Speerpunt bijzondere doelgroepen*

Acceptatie van de LHBT-burgers ligt in een aantal groepen moeilijker dan in het algemeen in de lokale samenleving. Speciale aandacht, bijvoorbeeld voor de positie van allochtone LHBT'ers en jongeren is nodig. Het kan nodig zijn het onderwerp eerste bespreekbaar te maken, alvorens acceptatie aan de orde komt. Wij gaan meer gebruik maken van netwerken van LHBT'ers en bi-culturele organisaties uit de bijzondere doelgroepen.

Jaarlijkse afspraken

Wij maken jaarlijks afspraken met onze partners in de stad over de concrete inzet om aan de uitgangspunten en speerpunten invulling te geven. Naast onze ervaringen uit de Koploper-periode kijken we bij het bepalen van deze inzet voor 2015 en volgende jaren mede naar de Roze Gemeentegids⁴ waarin ook de ervaringen van andere gemeenten in Nederland zijn opgenomen. Het idee Roze Ambassadeurs in te zetten is bijvoorbeeld afkomstig uit Alkmaar. De invulling voor 2015, het Regenboogplan 2015, is als bijlage bij dit actieplan gevoegd.

5. Informatieuitwisseling

Bij het jaarlijkse ambtelijk overleg over de invulling van de antidiscriminatie voorziening met de gemeenten uit Zuid-Kennemerland en de IJmond staan de ontwikkelingen van het regenboogbeleid geagendeerd. Hier informeren we de deelnemende over de voortgang van het regenboogbeleid. Op verzoek kan de gemeente Haarlem de regiogemeenten adviseren. Terugkoppeling hierover vindt plaats bij het halfjaarlijks Platformoverleg (zie 6.1).

In onze contacten met de jumelagedesten Angers en Osnabrück wordt het LHBT-emancipatiebeleid onder de aandacht gebracht. Het COC Kennemerland heeft regelmatig contact met partners in Osnabrück.

6. Monitoring en borging

6.1 Monitoring en borging beleid

- Ieder half jaar is er bestuurlijk overleg met de regenboogpartners het zogenoemde Platformoverleg waarin de voortgang, ontwikkelingen, activiteiten en resultaten van het regenboogprogramma worden doorgenomen. Jaarlijks worden afspraken gemaakt over de invulling van het jaarprogramma.
- In het voorjaar 2016 peilen we de attitude van de Haarlemmers tegenover LHBT-inwoners en bezoekers van de stad. De peiling vindt plaats door een enquête onder de deelnemers van het gemeentelijke digipanel. Hiermee wordt een peiling in 2014 herhaald.
- Het Bureau Discriminatiezaken peilt via een Pink Panel de mening van de LHBT-burgers. Deelnemers woonachtig in Zuid-Kennemerland en de IJmond vullen een digitale vragenlijst in over het zich veilig voelen om voor zijn of haar homo- of biseksualiteit uit te komen.

⁴ De Roze Gemeentegids 2014-2015. Beleidsvoornemens lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen en transgenders. Uitgave van kenniscentrum Movisie, december 2014.

- De jeugdmonitor Emovo, door de samenwerkende GGD's in Noord-Holland, is een onderzoek naar de gezondheid, het welbevinden en de leefstijl van tweede- en vierdeklassers in het voortgezet onderwijs. In dit onderzoek wordt ook gevraagd naar seksuele diversiteit.

Uit de EMOVO-cijfers 2013-2014 (2e en 4e klas scholieren VO) komt onder meer naar voren dat 34% van de LHB-scholieren gepest wordt op school en een 24% te maken heeft met discriminatie. Gemiddeld ligt dit op respectievelijk 11% en 9%. Ook geeft het onderzoek een beeld van de relatief slechte psycho-sociale gezondheid van jonge LHB-scholieren.

6.2 Meetbaarheid resultaten

In de jaarlijkse Regenboogplannen geven we concrete invulling aan de inzet in Haarlem. De enquêtes van het gemeentelijk digipanel en het Pink Panel van het BD en uit de jeugdmonitor Emovo komt een beeld van de resultaten van onze inspanningen. We kiezen niet voor een apart onderzoek naar de effecten van de inzet voor de verschillende speerpunten. De kosten van een dergelijk onderzoek staat niet in verhouding tot het budget dat wij voor het LHBT-emanipatiebeleid ter beschikking hebben.

6.3 Borging

Borging van het LHBT-beleid heeft de beste kansen als gelijke behandeling en emancipatie van de doelgroep onderdeel is van algemeen beleid bij alle domeinen van de gemeente. Daarmee is er structurele aandacht voor het onderwerp en wordt het een collectieve verantwoordelijkheid voor het bestuur en de organisatie van de gemeente. De gemeente wil in de afspraken met alle partners in de stad, dus niet alleen de partners voor het LHBT-beleid, rekening met de positie van de LHBT-burger in de stad. In het in paragraaf 3 genoemde bestuurlijk overleg kunnen knelpunten en problemen worden gesignaleerd en gezocht worden naar oplossingen.

7. Financiële paragraaf

Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 is jaarlijks een uitvoeringsbudget van € 20.000 beschikbaar. Het rijk draagt hierin voor 2015 € 10.000 bij en voor de jaren 2016 en 2017 € 20.000 per jaar. Het budget voor 2015 wordt aangevuld met € 10.000 vanuit het budget voor de uitvoeringsregeling diversiteitsbevordering.

Naast de middelen die voor de uitvoering van de regenboogactiviteiten worden ingezet zet Haarlem ambtelijke capaciteit in. Dit geldt als de cofinanciering voor de bijdragen van het rijk.

In het bestuurlijk overleg met de regenboogpartners (de voormalige koploperpartners) worden jaarlijks afspraken gemaakt over de inzet van het budget.